

ПРАВИЛНИК
за дейността на Центъра за обучение (ЦО) и
Академичния съвет (АС) при БАН

Допълнен от 28.02.2007 г. и 08.06.2011 г. с решение на УС на БАН и на АС на Центъра за обучение при БАН; Допълнен на 16.12.2013г. с решение на АС на Центъра за обучение при БАН;

Допълнен на 18.11.2016г. с решение на АС на Центъра за обучение при БАН

I. Общи положения

Статут

Чл.1. Центърът за обучение (ЦО) при Българската академия на науките е специализирано звено на БАН, създадено с цел организиране и координиране обучението на български и чуждестранни граждани чрез образователната и научна степен “доктор”, образователната степен “магистър”, следдокторска специализация, както и чрез други форми на обучение, квалификация и преквалификация, в съгласие със Закона за висшето образование, Закона и Устава на БАН.

Чл. 2. Центърът за обучение при БАН е юридическо лице.

Чл. 3. Дейността на ЦО при БАН се осъществява самостоятелно и съвместно с постоянните научни звена (ПНЗ) на БАН и се финансира чрез бюджетна субсидия и от собствени приходи.

Дейност на ЦО

Чл.4. ЦО при БАН се ръководи от Директор и Академичен съвет (АС), избран от УС на БАН, по предложение на Съветите на директорите на ПНЗ в БАН.

Чл.5. Директорът на ЦО при БАН има статут на директор на специализирано звено на БАН и се избира за срок от четири години от УС на БАН в съответствие с Правилата за избор на директор на ПНЗ. Ролята на Общото събрание на ПНЗ се изпълнява от Академичния съвет.

Чл.6. Центърът за обучение:

(1) Организира и координира обучението за образователната и научна степен “доктор” в БАН чрез Докторантско училище. Докторантското училище е подразделение на ЦО при БАН и е подчинено на Ректора на ЦО и на АС към ЦО при БАН.

(2) Подпомага организирането, организира и координира обучението в образователната степен “магистър” чрез ПНЗ на БАН в сътрудничество в ВУ или университети.

(3) Организира и осъществява с помощта на ПНЗ на БАН следдокторска специализация на български и чуждестранни граждани.

(4) Провежда обучение по чужди езици и по компютърни умения.

(5) Осигурява разработването на програми за обучение за степента “доктор”, както и други програми за обучение самостоятелно и съвместно с висши училища и други институции.

(6) Организира акредитацията на БАН за обучение в степента “доктор”, както и за други образователни дейности.

(7) Изготвя и разпространява информационни материали за възможностите за обучение в БАН.

(8) Установява и координира международно сътрудничество по предмета на своята дейност.

(9) Участва в обсъждане на проблемите на висшето образование в страната.

(10) Организира и подпомага издаването на учебници, ръководства и други учебни пособия за обучение на докторанти, магистри и специализанти в БАН и страната.

II. Устройство и управление

Чл.7. Дейността на ЦО се ръководи и координира от:

- Директор;
- Академичен съвет (АС).

Чл. 8. Директорът се избира чрез конкурс от УС на БАН за срок от четири години, съгласно чл.5.

Чл. 9. Директорът е по право председател на АС и участва в заседанията на УС на БАН като редовен член, ако е избран в състава на УС, или като член на разширения състав на УС.

Чл.10. АС се избира от УС и е колективен ръководен орган на ЦО.

Чл.11. АС се състои от председател, заместник-председател, секретар, по двама представители от научните направления в БАН и двама представители на докторантите.

Чл.12. АС избира от състава си заместник-председател на АС по предложение на Директора или на членовете си.

Чл.13. Директорът определя със заповед секретар на АС, който не е член на АС.

Чл.14. Членовете на АС се избират от УС на БАН по следната процедура:

1. В указан от УС на БАН срок Съветите на директорите на ПНЗ на разширени заседания, с участието на делегатите в ОС на БАН от съответното направление, определят четирима кандидати за членове на АС, утвърдени учени с педагогически опит и познания в областта на висшето образование.

2. От четиримата предложени кандидати за членове на АС от съответното направление УС на БАН избира двама след дискусия и тайно гласуване, съгласно Правилата за дейността на УС.

3. УС на БАН утвърждава двама представители на докторантите в БАН по предложение на Съвета на докторантите в БАН. Мандатът на представителите на докторантите изтича със срока на докторантурите им.

Чл.15. Академичният съвет:

1. Утвърждава план за приемане на докторантите.

2. Приема учебните програми по езиково обучение, информационни технологии и по допълнителните общи курсове по научни направления.

3. Организира издаването на годишен справочник, съдържащ структурата и учебните програми по допълнителните курсове, координира и съдейства за издаването на учебни помагала.

4. Утвърждава предложения за сътрудничество и съвместна работа на ЦО при БАН с висши училища и други институции от страната и чужбина.

5. При необходимост създава функционални комисии, към които се привличат и членове извън състава на АС.

6. Приема годишните отчети на ЦО при БАН и ги внася за утвърждаване в УС на БАН.

7. Обсъжда и взема решения по финансови въпроси на ЦО и по обучението на докторантите в БАН.

8. Приема финансовия отчет на ЦО и проектобюджета на ЦО и за обучението на докторанти в БАН, който се предлага на Ръководството на БАН.

9. АС играе ролята на Научен съвет (НС) за Докторантското училище. Избира по предложение на Доректора зам.-директор, хабилитирано лице с опит в областта на управлението на образователния процес, който да отговаря за дейността на Докторантското училище.

10. Обсъжда програмите на кандидатите за директор и чрез тайно гласуване предлага на УС на БАН поддръжане на кандидатите и препоръка за избор.

Чл.16. Заседанието на АС е редовно, ако на него присъстват не по-малко от половината членове от списъчния му състав.

Чл. 17. Решения се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите на заседанието, като процедурата на гласуването се определя за всеки конкретен случай.

III. Финансиране обучението на докторантите

Чл.18. Финансирането на обучението на докторантите в БАН е от средства от бюджетна субсидия, такси за платено обучение, от научни проекти, собствени средства на ПНЗ, спонсорство от фирми и др., То включва стипендии и разходи за издръжка на обучението на докторантите.

Чл.19. Финансиране на обучението се извършва чрез постоянните научни звена (ПНЗ) и ЦО при БАН.

Чл.20. Финансовите взаимоотношения между ПНЗ и ЦО на БАН се регулират от Управителния съвет на БАН въз основа на приети от него правила.

Чл.21. Собствените средства на ЦО при БАН се формират от:

1. Постъпления за издръжка на докторантите от държавна субсидия.
2. Постъпления от услуги и продукция по основния предмет на дейност на ЦО.
3. Дарения, спонсорство, спомоществователство и завещания.

Чл.22. ЦО осъществява разходи за:

- обучение /езиково, по компютърни умения и по допълнителното общо обучение по научни направления – самостоятелно или съвместно с ПНЗ на БАН/;
- администрация;
- издаване на учебна и помощна литература;
- апаратура, програмно обезпечение, консумативи, материали и др.;
- режийни.

Чл. 23. ПНЗ осъществяват при наличие на средства разходи за:

- консултации от научния ръководител;
- допълнителните общи курсове по научни направления;
- докторантски семинари;
- командировки;
- за апаратура, програмно обезпечение, консумативи, материали;

- разходи по процедурата за защита, (вкл. публикуване на автореферат);
- режимни.

IV. Прием и обучение на български докторанти

Общи положения

Чл.24. ЦО организира и контролира дейността по обучение на български и чуждестранни докторанти за придобиване на образователната и научна степен “доктор” по научни специалности, за които БАН има акредитация.

Чл.25. (1) Приемането и обучението на докторанти с българско гражданство се осъществява в следните форми: редовна докторантура по държавна поръчка, задочна докторантура по държавна поръчка, докторантура на самостоятелна подготовка, платени редовни и задочни докторантури.

(2) Приемането и обучението на български граждани в платена редовна и задочна докторантура става след приемни изпити.

Условия и ред за приемане на докторанти с българско гражданство

Чл.26. Предложения на ПНЗ на БАН за отпускане на места за редовни или задочни докторанти по държавна поръчка се правят до ЦО при БАН от Директорите на ПНЗ, на основание решения на НС на ПНЗ, мотивирани съгласно стратегическите цели и приоритети на БАН и научната политика на съответните ПНЗ на основание на представени от хабилитирани лица мотивирани предложения за научната област на номенклатурната специалност и налични условия за провеждането на докторантурата, съгласно изискванията на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА).

Чл.27. Въз основа на предложенията на ПНЗ за отпускане на места за редовни или задочни докторанти по държавна поръчка Академичният съвет на ЦО изготвя предложение до Ръководството на БАН за броя на заявките в МОМН.

Чл.28. При получаване на разрешение от МОМН за броя на редовните и задочни докторантури по държавна поръчка АС на ЦО разпределя общата бройка по ПНЗ и прави предложение до Ръководството на БАН за утвърждаване на разпределението.

Чл.29. След утвърждаване от Ръководството на БАН на разпределените по ПНЗ бройки на редовните и задочни докторантури ЦО по установен образец обявява конкурси в ДВ и на интернет страницата на БАН и на звеното (съгласно чл.3, ал. 1 от ЗРАСРБ).

Чл.30. (1) В конкурсите за редовна и задочна докторантура по държавна поръчка могат да участват български граждани, притежаващи образователно-квалификационната степен “магистър” или с приравнена към тази степен диплома.

(2) Кандидатите подават молба до ръководителя на ПНЗ и съгласно чл. 3, ал. 1 от Правилника на БАН прилагат следните документи: .

1. Автобиография;
2. Диплома за образователно-квалификационна степен “магистър” с приложението или нотариално заверено копие от нея;
3. Удостоверение за признато висше образование, ако дипломата е издадена от чуждестранно висше училище;
4. Медицинско свидетелство;
5. Свидетелство за съдимост;
6. Кандидатите могат да прилагат и други документи, удостоверяващи техните интереси и постижения в съответната научна област.
7. Фактура (или копие) за платена такса 30 лв. в Центъра за обучение при БАН – ул. “Сердика” № 4 (Таксата не зависи от броя на конкурсите, в които участват кандидатите).

Чл 31. След приключване на конкурсите и записване на докторантите Директорът на ПНЗ уведомява ЦО за резултатите от конкурсите. ЦО установява броя на незаетите места и организира получаване на нови заявки от ПНЗ за тези места, като повтаря процедурата за прием на докторанти.

Чл.32. Директорът на ПНЗ и определеният от НС научен ръководител от една страна и редовният докторантът по държавна поръчка от друга подписват Договор, приложен към настоящия Правилник /Приложение № 1/, след което Директорът на ПНЗ издава заповед за зачисляване на докторанта и срокът на докторантурата започва да тече от този момент. При отказ на докторанта да подпише Договора и при наличие на успешно преминал изпитите втори кандидат за същото място, Директорът на съответното ПНЗ прави ново предложение пред НС на ПНЗ за зачисляване на втория кандидат.

Чл.33. Срокът за обучение на редовните докторанти по държавна поръчка или платено обучение е 3 години, а срокът на задочните докторанти по държавна поръчка или платено обучение е 4 години. Съгласно чл. 8, ал. 3 от ЗРАСРБ по изключение срокът може да бъде удължаван без право на стипендия, но не повече от 1 година.

Чл. 34. Лице, разработило съществена част от дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор”, може да се зачисли като докторант на самостоятелна подготовка към съответно по тематика ПНЗ, акредитирано в тази област. Лицето подава молба до Директора на ПНЗ и прилага в писмен вид резултатите от разработката си и библиография. Директорът определя със заповед семинар на първично научно звено или го разширява, така че да могат да бъдат включени най-малко 5 хабилиитирани лица в областта на разработката. Участниците в семинара изслушват изложението на кандидата за докторант и след дискусия могат да вземат решение да предложат на НС на ПНЗ зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка. НС по доклад на ръководителя на първичното научно звено, разработката и протокола от семинара, може да вземе решение за зачисляване. След зачисляването за този докторант важат всички процедури и изисквания по реализиране на образователната и научна програма за докторантите в БАН. Ако зачисленият докторант не е служител на БАН и с организацията, в която работи, няма сключено споразумение, е необходимо да се сключи договор между Директора на ПНЗ и докторанта с определяне на такса за обучението му. Максималният срок на самостоятелната докторантура е 3 години.

Зачислените докторанти на самостоятелна подготовка имат законов срок от три години, за да доразработят и предадат за защита дисертационния си труд. В случай, че дисертационният труд не е представен за защита в упоменатия тригодишен срок ПНЗ няма финансови ангажименти към процедурата по защита на дисертационния труд. Заплащането на защита (изцяло или частично) на самостоятелните докторанти – служители на БАН, става само при финансова възможност на ПНЗ и решение на ръководството на института. Защитата на самостоятелни докторанти, които не са служители на БАН, се заплаща от тях.

Чл.35. Кандидатите за докторанти плащат такса за провеждане на конкурсните изпити по специалния предмет и по езикови умения.

Чл. 36. Редовните и задочните докторанти по държавна поръчка, заплащат държавни такси в ПНЗ при БАН, съгласно действащите нормативни актове. Докторантите на самостоятелна докторантура, които не са служители на БАН и при които няма сключено споразумение на БАН с организацията, в която докторантът работи, също плащат такси, определени и гласувани от НС на ПНЗ.

Директорите на ПНЗ са задължени да използват внесените от докторантите държавни такси целево за дейности, свързани с конкретната работна програма на докторанта.

Чл. 37. Обучението на докторанти български граждани в БАН се провежда в рамките на българското законодателство, нормативните документи, касаещи докторантурата, Правилника и Устава на БАН, Правилниците на ПНЗ на БАН и настоящия Правилник.

Чл. 38. Образователната програма на докторантите се организира и реализира чрез ПНЗ и Докторантското училище към ЦО при БАН.

Чл. 39. Образователната програма обхваща следните типове обучение:

- (1) Индивидуално специализирано обучение в ПНЗ на БАН, където е зачислен докторантът;
- (2) Общо специализирано обучение по научни направления – съвместно от ПНЗ на БАН и от Докторантското училище към ЦО при БАН;
- (3) Общоакадемично обучение за придобиване на езикови и компютърни умения – от Докторантското училище към ЦО при БАН.

Чл. 40. Обучението на докторантите се осъществява в съответствие с кредитна система на Докторантското училище /вж Приложение № 2/, която предвижда задължителен минимален брой кредити по дейности.

Чл. 41. НС на ПНЗ при БАН определя научните ръководители и научните консултанти на докторантите, които са хабилитирани лица – професор или доцент. Те подпомагат и консултират цялостната подготовка на докторантите и разработването на дисертационните им трудове.

Чл. 42. Директорите на ПНЗ при БАН, при наличие на средства, осигуряват заплащане на научните ръководители и научните консултанти, съгласно действащите норми до 40 лекционни часа годишно за редовен докторант, 30 лекционни часа за задочен докторант и 20 лекционни часа за ръководител на докторант на самостоятелна подготовка..

Чл. 43 Индивидуалното специализирано обучение се планира в проекта за докторантура на научния ръководител (консултант) и се включва в годишните индивидуални планове на докторанта, приемани от НС на ПНЗ. Отчитането на реализирането на това обучение става в НС на ПНЗ при приемане на ежегодните отчети на докторанта и мнението на научния ръководител (консултант). Обучението завършва с изпит по конспект, приет от НС на ПНЗ, за което докторантът получава съответен брой кредити.

Чл. 44. Общото специализирано обучение става чрез преминаване на най-малко два курса по 30 часа, с общ базов характер за областта на темата на дисертацията на докторанта или даващи познания в интердисциплинарна област, близка до областта

на темата. Курсовете завършват със зачитаща се оценка или с друга форма приета от НС на ПНЗ. Предложения за такива курсове се правят от хабилитирани лица или доктори на науките пред НС на ПНЗ, като се представят съответни програми за обучение. След дискусия НС на ПНЗ може да приеме тези програми и ги изпраща в ЦО. Одобрените програми стават достояние на всички ПНЗ в БАН чрез сайта на ЦО. Научният ръководител (консултант), заедно с докторанта, определя най-малко два такива курса, които включва в индивидуалния план на докторанта. Те трябва да донесат на докторанта съответен брой кредити. По преценка на научния ръководител (консултант) докторантът може да прослуша и допълнителни курсове от одобрените, както и някои курсове, които се четат във ВУ. Курсовете се провеждат лекционно при минимален брой от 5 слушатели. При по-малък брой те се провеждат чрез консултации с лектора. Лекционните курсове се хоноруват съгласно правила, приети от АС.

Чл. 45. Общоакадемичното езиково обучение на докторантите се осъществява от Сектора за чуждоезиково обучение към Докторантското училище на ЦО при БАН. Секторът организира курсове по английски език на високо съвременно ниво с ползване на модерна методика и помощни средства. Курсовете се провеждат на шест нива, в т.ч. ниво на специализирано езиково обучение в областта на темата. Общите програми за обучение се одобряват от АС. Обучението завършва с изпит. Центърът за обучение организира и провежда изпити и по други западни езици. Посещението на курсовете не е задължително за докторанти, които владеят добре английски език. Те имат право да се явят директно на изпит в ЦО. За докторантите в БАН се признава само сертификат за успешно положен изпит, издаден от ЦО при БАН.

Чл. 46. Езиковото обучение на докторантите от 120 часа е безплатно. Докторантите могат да прослушат и допълнителни курсове, платени на преференциални цени.

Чл. 47. Общоакадемичната подготовка на докторантите по компютърни умения се осигурява от Докторантското училище към ЦО при БАН. На докторантите се предлага списък от курсове и те, заедно с научните си ръководители (консултанти), избират съответния курс от 30 часа. Този курс е безплатен за докторантите, а ПНЗ внасят в ЦО определена от АС такса. Докторантите могат да прослушат и други курсове платени на преференциални цени. Курсът завършва с изпит със зачитаща се оценка. Докторант, който има необходимите познания, може да се яви директно на изпит в ЦО и да получи съответен сертификат. За докторантите в БАН се признава само

сертификат, издаден от ЦО. Програмите за добиване на компютърни умения се одобряват от АС.

Чл. 48. Научната програма на докторантурата се планира по предложения от научния ръководител (консултант) проект и чрез разработените на негова основа годишни индивидуални планове, приемани от НС на ПНЗ. Отчитането на изпълнението на научната програма става ежегодно пред НС на ПНЗ чрез отчет за докторантурата. Съгласно чл. 18, ал. 1 от ППРАРСРБ редовните докторанти отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие.

Чл. 49. Правата и задълженията на докторантите редовно и задочно обучение държавна поръчка при реализирането на докторантурата в законовия срок се регламентира с тристранно подписан договор /вж. Приложение № 1/. Типовият договор от Приложение № 1 е неразделна част от настоящия Правилник. Той може да се допълва и прецизира от НС на ПНЗ, съгласно спецификата на дейността на това звено и на неговите докторантски теми.

Чл. 50. При системно неизпълнение на образователната и научна програма, в т.ч. на годишните индивидуални планове и ненабиране на минималния брой кредити, НС на ПНЗ може да прекрати докторантурата. Директорът на ПНЗ издава заповед за отстраняване. Отстранените или самоволно напуснали редовни докторанти, приети по държавна поръчка, са длъжни да върнат получените от тях стипендии (вж. ПМС № 90/26.05.2000 г.). Докторант може да бъде отстранен ако през време на докторантурата му влезе в сила присъда за лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер.

Чл. 51. Докторантът може да бъде отчислен с право на защита по решение на НС на ПНЗ на основа на мотивиран доклад на ръководителя на първичното научно звено, придружен от мнение на научния ръководител, протокол от семинар. Семинарът се определя със заповед на Директора на ПНЗ, придружена от списък от най-малко 5 хабилитирани лица или доктори на науките с компетенция в областта на темата. На семинара докторантът представя своите научни резултати. Основание за отчисляване е докторантът да е постигнал съществени научни резултати по темата на дисертацията, документирани с решение на семинара и да е изпълнил образователната програма, като е събрал минимум от 130 кредити /вж Приложение № 2/.

Чл. 52. (1) Отчисленият с право на защита докторант трябва да предаде дисертацията си най-късно до две години от датата на решението на НС. След този срок ПНЗ няма финансови ангажименти по процедурата за защита на дисертационния труд.

(2) Положените изпити от индивидуалния план за подготовка имат валидност до 5 години от изтичане на редовния срок на докторантурата. (Влиза в сила от 08.06.2011 г. с решение на УС на БАН).

Чл. 53. Когато докторантът има набрани минимума от точки, определен от АС (Приложение № 2) Директорът, по доклад на научния ръководител, издава заповед за провеждане на предзащита, придружена от списък с минимум 5 хабилитирани лица или доктори на науките, компетентни в областта на темата. След представяне от страна на докторанта на научните резултати се провежда дискусия и при положително решение се прави предложение до НС за откриване на процедура по защита и избор на НЖ в смисъла на ЗРАСРБ чл. 9 и Правилника за приложението му.

Чл. 53А – (1) Документите, които докторантът трябва да подаде за защита са следните:

1. Дисертация;
2. Автореферат;
3. Копие на трудовете;
4. Списък на публикациите;
5. Справка за взети изпити и получени кредити от докторанта;
6. Мнение на хабилитирани лица (ако има такива);
7. Други материали по преценка на докторанта.

(2) Дисертацията трябва да бъде най-малко в 3 екземпляра, два за реценцентите и един за библиотеката, където може да бъде разгледана от другите членове на НЖ.

Чл. 54. След доклад на научния ръководител НС на ПНЗ може да разреши прекъсване на една докторантура в случай на продължително боледуване, майчинство, сериозни семейни или други причини, вкл. и в случай на работа в чужбина по темата на дисертацията. НС на съответното ПНЗ взема конкретно решение относно продължителността на срока на прекъсване, съобразено с изискването на чл. 4, ал. 9 от Правилника на БАН - до 1 година, а при майчинство до 2 години.

Чл. 55. ПНЗ при БАН създават база от данни за всеки докторант и съхраняват всички материали и документи, отнасящи се до работата на докторантите, тяхното обучение и разработването на дисертационните трудове. Ежегодно ПНЗ изготвят справка до ЦО за докторантурите в звеното.

V. Прием и обучение на чуждестранни докторанти

Общи положения

Обучението на докторанти – чуждестранни граждани в системата на Българската академия на науките се провежда в рамките на българското законодателство, Устава и Правилниците на ПНЗ на БАН и настоящия Правилник.

VI. Следдокторска специализация

Чл. 56. Българската академия на науките, в качеството си на национална научна институция, учредява общоакадемична система за следдокторски специализации.

Чл. 57. Следдокторските специализации се осигуряват финансово от средства централно определени от бюджета на БАН или от други централизирани източници, както и със средства, осигурени от ПНЗ на БАН, включително и по международни програми и споразумения.

Чл. 58. Централно финансираните следдокторски стипендии се определят по брой и размер от УС на БАН до края на м. януари на съответната календарна година.

Чл. 59. УС на БАН обявява конкурс измежду ПНЗ на БАН за получаване на централно отпусканите стипендии. НС на ПНЗ вземат решение за участие в конкурса, като представят в ЦО при БАН мотивирано предложение, което да съдържа тема, актуалност и полезност, както и срок за реализация на специализацията до една година. НС на ПНЗ могат да кандидатстват с мотивирано предложение за продължение с още до една година на одобрена и успешно реализирана следдокторска специализация от предишната година. АС при ЦО към БАН разглежда постъпилите заявки на НС на ПНЗ на БАН и прави предложение до УС на БАН. УС на БАН взема окончателното решение по разпределението на следдокторските стипендии за съответната година.

Чл. 60. ПНЗ на БАН могат да отпускат в своята област стипендии за следдокторска специализация със срок до две години, ако имат свои източници на финансиране. В този случай процедурата по приемането на специализанти се определя от съответния НС и той взема решение за зачисляване.

Чл. 61. НС на ПНЗ и за двата вида специализации (централно финансирани и тези със средства на ПНЗ) одобряват темата на специализацията, срока за реализирането ѝ и отговорник за специализацията /научен консултант/ – хабилитирано лице с компетенции в областта на темата.

Чл. 62. Отговорникът на специализацията /научният консултант/, заедно със специализанта, представят план за реализирането ѝ, който се одобрява от НС на ПНЗ.

Чл. 63. Отговорникът на специализацията /научният консултант/, заедно със специализанта, подготвят отчет за изпълнението на плана в средата и в края на специализацията и го обсъждат в първичното научно звено, където е зачислен специализантът. Отчетите, заедно с протоколите от заседанията на първичните научни звена, се представят за одобрение в НС на ПНЗ. Ако в средата на срока специализантът не е изпълнил плана си НС на ПНЗ може да вземе решение за прекратяване на специализацията, а специализантът връща получената до този момент сума по реда на получаването ѝ.

Чл.64. Отговорникът /научният консултант/ за следдокторската специализация получава възнаграждение приравнено към ръководител на докторант. Средствата за възнаграждението да се предвидят като допълнителни към централно отпусканите средства за стипендии или към средствата, осигурени от ПНЗ.

Чл.65. За следдокторска специализация могат да кандидатстват български и чуждестранни граждани с придобита вече образователна и научна степен "доктор", преди не повече от 5 години от датата на кандидатстването.

Чл.66. При постъпването си специализантът сключва договор с директора на института, в който се включват специфични за научния клон клаузи, одобрени от съответния НС на ПНЗ на БАН.

Чл.67. Лицата, желаещи да кандидатстват за следдокторска специализация, трябва да представят следните документи:

- писмо-молба до ръководителя на научната организация, в която желаят да специализират;
- автобиография;
- нотариално заверено копие от документа за придобитата образователна и научна степен "доктор";
- списък на научните трудове, изобретения, и др.
- проект на следдокторската тема, мотивация, цели, задачи на изследователската работа (до 3-4 страници);
- две писма препоръки от учени, хабилиитирани в съответната научна област, в които те да вземат отношение и по темата на следдокторската специализация;
- ако следдокторската специализация се финансира от външна организация, да се представи съответно писмо предложение, което да съдържа готовността на организацията за финансиране и мотивация за предлаганата тема;
- ако специализантът е чуждестранен гражданин да се представи съгласие на МОН за реализиране на специализацията.

Чл.68. ПНЗ на БАН, в което е зачислен специализантът, подпомага работата му с цел пълната реализация на планираното научно изследване.

Чл. 69. В плана на следдокторската специализация могат по негово желание и по мнение на отговорника /научния консултант/, без финансови ангажименти на обучаващото ПНЗ при БАН, да бъдат включени:

- курсове и семинари по чужди езици, а за чуждестранните специалисти - по български език;
- посещение на определен цикъл лекции, курсове, семинари, конференции и други научни изяви.

Чл. 70. Успешно завършилите следдокторска специализация получават сертификат, подписан от Председателя на БАН, Директора на ЦО и Директора на ПНЗ.

VII. Издателска дейност

Чл.71. С цел подпомагане на обучението и изследователската дейност на българските и чуждестранните докторанти и следдокторски специализанти ЦО организира подготовката и издаването на помощна учебна и методическа литература (учебници, ръководства, тестове, специализирани речници и др.).

Чл.72. По предложение на членове на АС и на ПНЗ, АС обсъжда необходимостта от издаване на специализирана учебна литература по учебните направления, в които се обучават докторантите и специализантите в БАН, и прави мотивирани предложения пред Експертния съвет за издателска дейност (ЕСИД) към УС на БАН. В предложенията се уточняват авторите, както и бюджетът и тиражът на учебните помагала в съответствие с бюджета на ЦО и Правилника за дейността на ЕСИД.

Чл.73. Одобрените от ЕСИД заглавия за учебни помагала се представят от авторите и се следва приетата от ЕСИД процедура.

Чл. 74. Отпечатването и разпространението на утвърдените учебни помагала се извършва от Издателството с печатница на БАН в съответствие с Правилника за дейността му.

VIII. Заключителни разпоредби

1. Настоящият Правилник е изготвен на основание Закона за БАН, Закона за висшето образование, ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, Устава на БАН, Решението на Общото събрание на БАН от 27.01.1997 г. и Решението на Управителния съвет на БАН от 12.02.1997 г. (Прот. № 4, т. 2).

2. Последните допълнения към Правилника са обсъдени и приети от АС на ЦО в заседанието му на 13.04.2011 г. (Протокол № 2/ 13.04.2011 г.) и влизат в сила от датата на приемането на правилника от УС на БАН в заседанието му на 08.06.2011 г. (Протокол № 10, т.1)

3. Директорът се задължава Правилникът да бъде размножен и изпратен за сведение и ползване в ПНЗ на БАН, като бъде включен и в интернет страницата на ЦО.

4. Всички неуредени въпроси с настоящия Правилник могат да се регламентират в правилниците на ПНЗ след решение на НС.

5. Настоящият Правилник отменя всички Правилници и официални разпоредби във връзка с устройството и дейността на АС и ЦО на БАН в сила досега.

IX. Приложения:

Приложение № 1: Типов договор за подготовка на докторанти в БАН

Приложение № 2: Оценка на подготовката на докторанти в БАН по точкова система

Т И П О В Д О Г О В О Р
за подготовка на докторанти в БАН
редовна и задочна докторантура по държавна поръчка

Днес, ... , между Директора на ПНЗ . . . . . ,
/дата/ /наименование/
ръководителя на докторанта . . . . . от . . . . .
/име, фамилия/ /наименование на звеното/
от една страна и от друга докторанта на редовна докторантура по държавна поръчка . . .
. . . . . , зачислен от НС на ПНЗ на . . . . . ,
/име и фамилия/ /дата/
протокол № . . . . . , се сключи настоящият договор с цел уреждане на
взаимоотношенията на страните при реализиране на докторантурата за периода . . . . .
. . . . .
/години/

1. Директорът на ПНЗ се задължава да осигури условия за изпълнение на образователната и научна програма на докторанта като:
  - 1.1. Предоставя работно място, подходящо за обучение на докторанта и спазване на нормативните актове за безопасни и здравословни условия на труд, съгласно спецификата на докторантурата;
  - 1.2. Предоставя достъп до информационните и комуникационни средства на ПНЗ;
  - 1.3. Съдейства за осигуряване на материални условия, необходими за реализиране на научната програма на докторанта, съгласно приетия от НС на ПНЗ проект за докторантурата и съответните му годишни индивидуални планове¹;
  - 1.4. Осигури безпрепятствено участие на докторанта в образователната програма на ЦО на БАН;
  - 1.5. Съдейства за осигуряване правата на докторанта, предвидени в нормативни актове и разпоредения, в т.ч. и в Правилника на ЦО на БАН и решения на Академичния съвет на ЦО на БАН;
  - 1.6. Следи за качествено научно ръководство на докторанта от страна на неговия научен ръководител, като при възникване на необходимост своевременно внася предложение до НС на ПНЗ за смяна на научния ръководител.
  - 1.7. Внася в НС на ПНЗ, след съгласуване с научния ръководител, предложение за прекратяване на докторантурата при системно неизпълнение по вина на докторанта на задълженията му по реализиране на образователната и научна програма.

---

¹ В окончателния договор приет от НС могат да се конкретизират тези условия и средства, като: възможност за работа в специализирани лаборатории; ползване на специализирано оборудване, командировки в страната, възможност за изработване на опитни образци, разходване на консумативи за експерименти и др. в зависимост от спецификата на темата на докторантурата и възможностите на ПНЗ или по споразумение с друго научно звено от БАН или ВУ.

- 1.8.** Издава заповед за спиране изплащането на стипендията на докторанта и предприема действия за възстановяване от негова страна на получената до този момент сума като стипендия, когато НС на ПНЗ вземе решение за прекратяване на докторантурата по вина на докторанта. (т.1. 8 е в сила само за докторанти зачислени на редовна докторантура).
- 1.9.** Планира и осигурява средства по защитата на дисертацията и за изготвяне на автореферата в съгласие с финансовите норми на БАН, когато защитата е в рамките на законовия срок на докторантурата или при отчисляване на докторанта с право на защита, ако в двегодишен срок след отчисляването докторантът представи всички материали по дисертацията за откриване на процедура за защита и след съответно положително решение на НС на ПНЗ.
- 1.10.** Директорът на ПНЗ са задължава да осигури целесъобразното изразходване на сумата от държавната такса приведена в ПНЗ единствено за покриване на разходи по докторантурата.
- 1.11.** Разпорежда своевременно привеждане на сумата за компютърно обучение на докторанта в ЦО на БАН, съгласно Правилника на ЦО на БАН, като част от държавната такса внасяна от докторантите;
- 1.12.** Разпорежда за своевременно внасяне на вноските за здравно осигуряване и за месечна помощ за гледане на дете, съгласно действащите законови разпоредби.
- 1.13.** Следи за изпълнението на настоящия договор и взема своевременни мерки при констатирани нарушения.

- 2.** Научният ръководител на докторанта е длъжен:
  - 2.1.** Да изготви проект за докторантурата, съгласно Правилника на ЦО на БАН, който да бъде внесен в НС на ПНЗ за одобрение;
  - 2.2.** Да изготвя, заедно с докторанта, годишните индивидуални планове в съгласие с приетия проект за докторантурата и да ги представя своевременно, преди изтичане на всяка поредна година от срока на докторантурата, за одобрение от НС на ПНЗ ;
  - 2.3.** Да следи за навременното и качествено изпълнение на образователната и научна програма на докторанта, съгласно приетите годишни индивидуални планове и приетата с Правилника на ЦО кредитна система.
  - 2.4.** Да информира директора и при необходимост да предлага прекратяване на докторантурата от НС на ПНЗ при констатиране на системни неизпълнения на задълженията на докторанта по негова вина;
  - 2.5.** Да представя своевременно в НС на ПНЗ тримесечните (за редовните докторанти) и годишни отчети на докторанта за изпълнението на съответните индивидуални планове, както и информация и мнение за хода на докторантурата;
  - 2.6.** Да съдейства на Директора за изпълнение на неговите задължения по докторантурата.
  - 2.7.** Да съдейства на Директора при спазване решението на Ръководството на БАН, съгласно т. 4.8 от настоящия договор.

- 3.** Научният ръководител има следните права:
  - 3.1.** Да прави предложения до НС на ПНЗ за избор на тема и за реализиране на докторантура, съгласно предложен от него проект;

- 3.2. Да получава годишно възнаграждение за ръководство на докторант в съгласие със законовите норми при изпълнение на задълженията му по този договор и при наличие на средства в ПНЗ;
- 3.3. Да му се признава като педагогическа дейност ръководството на докторанти.
- 3.4. Да използва положителната оценка на НС на ПНЗ за дейността му по ръководене на докторантурата, при периодичното му атестиране и при присъждането му на научни степени, както и на отличия за научна и педагогическа дейност;

4. Докторантът е длъжен:
  - 4.1. Да познава и спазва всички изисквания към докторантите, отразени в нормативните актове, които се отнасят до докторантурата, в т.ч. Правилника на ЦО на БАН, решения на АС и клаузите на настоящия договор;
  - 4.2. Да заплаща в срок предвидената държавна такса;
  - 4.3. Да изпълнява в срок задълженията си по образователната и научна програма, приета от НС на ПНЗ, в съответствие с изискванията на научния си ръководител по изпълнението на тези програми и да покрива изискванията на кредитната система към Правилника на ЦО при БАН;
  - 4.4. Да изпълнява индивидуалните си планове, указанията на научния ръководител и клаузите по настоящия договор. В противен случай докторантурата му може да бъде прекратена от НС на ПНЗ, съгласно т. 1.7. и т. 1.8.;
  - 4.5. Да спазва Правилника на ПНЗ, в което той е зачислен;
  - 4.6. Да спазва правилата за безопасност и здравословни условия на труд;
  - 4.7. Да спазва нормите за научен морал и научна етика;
  - 4.8. Да спазва следното решение на Ръководството на БАН от 22.03.2011 г. “Докторантът не се допуска до ползване на по-продължителни от един месец командировки или отсъствия ако има финансови задължения към обществото, в което е настанен, и други задължения към БАН, като например към библиотеки, складове за материали, инструменти и други. Дипломата на докторанта след защита може да бъде задържана, докато не изпълни споменатите финансови и материални задължения.”
  - 4.9. При прекратяване по свое желание на докторантурата да възстанови получената до този момент сума като стипендия (в срок посочен в съответната заповед на директора) по реда на получаването ѝ, освен в случаите на прекратяване на докторантурата по здравословни причини;
  - 4.10. Да докладва периодично най-малко един път годишно пред научния семинар на научното звено по въпроси свързани с дисертацията му, както и научни форуми, в съответствие с индивидуалните му планове, като посещава редовно научните семинари на ПНЗ. Съгласно чл. 18, ал.1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ редовните докторанти представят и тримесечни отчети пред ръководителя на секцията”.
  - 4.11. При отчисляване от НС на ПНЗ с право на защита да представи след най-много двегодишен срок всички материали за откриване на процедура за защита, за да може да ползва финансовата помощ на ПНЗ по процедурата.

5. Докторантът има права:
  - 5.1. Предвидени в нормативни актове, касаещи реализирането на докторантурите, в т.ч. Правилника на ЦО на БАН и решения на АС;
  - 5.2. Да получава редовно и в срок държавната стипендия;

- 5.3. Да ползва общезитие в съответствие с правилата и възможностите на БАН до изтичане срока на докторантурата му;
  - 5.4. Да прекрати докторантурата си по свое желание чрез молба до НС на ПНЗ с произтичащи от това последствия, съгласно т. 4.9. на настоящия договор;
  - 5.5. Да бъде безплатно обучаван в съответствие с Правилника на ЦО на БАН и в съгласие с образователната му програма, отразена в индивидуалните му планове;
  - 5.6. По негово желание и при декларирано съгласие на научния ръководител, одобрено от директора на ПНЗ, да работи по трудови и служебни правоотношения в ПНЗ или в друга организация почасово до 4 часа дневно, когато това няма да пречи на изпълнението на образователната му и научна програма;
  - 5.7. Да обжалва в 10-дневен срок решение на НС на ПНЗ за прекратяване на докторантура пред АС на ЦО на БАН;
  - 5.8. При неизпълнение на задълженията на директора и научния ръководител по настоящия договор да отправи молба до НС на ПНЗ, като при неудовлетворително за него решение той може да отправи жалба до АС на ЦО при БАН и след това да търси правата си по законов ред;
  - 5.9. Да получи необходимите средства по процедурата на защитата (в т.ч. и по отпечатването на автореферата) в съгласие с нормативните актове и разпореденията на БАН, ако е в законовия срок на докторантурата или не повече от две години след отчисляване от НС на ПНЗ с право на защита, при изпълнение на условията на т. 4.11;
  - 5.10. Докторантът има право да членува в Докторантския съвет на БАН.
6. Ако в срок от две години след отчисляване на докторанта с право на защита, докторантът не представи всички необходими материали за откриване на процедура за защита директорът на ПНЗ няма финансови ангажименти да покрие разноските по защитата.
  7. Настоящият типов договор е съобразен със ЗВО, ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, Постановления на МС, касаещи докторантурата, Закон за насърчаване на научните изследвания, Правилника на НАОА, в частта касаеща оценяване на подготовката на докторанти, Закона и Устава на БАН, Правилника на БАН, Правилника на ЦО при БАН и решения на ръководните органи на БАН, относно докторантурите.
  8. Настоящият договор се съставя в три еднообразни екземпляра за всяка от страните и става валиден след неговото подписване.
  9. Нерешените с настоящия договор въпроси и възникнали спорове се решават по реда на нормативната уредба, касаеща докторантурата и българското законодателство.

Директор на ПНЗ:

Научен ръководител:

Докторант:

**ОЦЕНКА НА ПОДГОТОВКАТА НА ДОКТОРАНТИ В БАН
ПО КРЕДИТНА СИСТЕМА**

Осигуряването на подготовката на докторантите в БАН в рамките на Докторантското училище и изпълнението на образователната им и научна програма става въз основа на кредитна система. Докторантът се допуска до предзащита ако е набрал минимум 250 кредита. Кредитите се набират от следните дейности на докторанта:

I. Изпълнение на образователната програма

(Задължителен минимум от 130 точки)

I.1. Успешно положен изпит по базов специализиран

предмет – 40 точки

I.2. За зачетен допълнителен курс за осъществяване на обща базова

подготовка в съответното научно направление или в

интердисциплинарно направление, свързано с темата на дисертацията

– 20 т. с минимум 2 курса x 20 т. = 40 т.;

I.3. Успешно положен изпит по езикова подготовка – 25 т.;

I.4. Успешно положен изпит по компютърни умения – 25 т.

II. Аprobация на изпълнението на научната програма

(Задължителен минимум от 40 точки)

Докладване пред научни форуми на научни резултати по темата на дисертацията:

II.1. Доклад пред научен семинар на ПНЗ – 8 т.;

II.2. Доклад пред научно мероприятия в страната – 24 т.;

II.3. Доклад пред научно мероприятие в чужбина или пред международно научно мероприятие у нас – 32 т.

III. Публикации на научни резултати по темата на дисертацията

(Задължителен минимум от две публикации и 80 точки)

III.1. Публикация в българско научно списание или в тематичен сборник – 48 т.;

III.2. Публикация в чуждестранно научно списание, в чуждестранен

тематичен сборник или в наше научно списание с международен статут – 60 т.;

III.3. Публикация на доклад в пълен текст в материали от българско научно мероприятие – 32 т.;

III.4. Публикация на доклад в пълен текст в материали от чуждестранно научно мероприятие или в материалите на международно научно мероприятие у нас - 40 т.